

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Beheer

Datum 12 december 2006
Ons Kenmerk SB/BOR/2006/3300
Contactpersoon H.F.L. Wals walsh@haarlem.nl
Doorkiesnummer 023-5114845
Bijlage 1
Onderwerp Stand van zaken grootschalig groen

Geachte commissieleden,

Op 25 november 2003 stelde het college het Programma renovatie grootschalig groen vast (zie bijlage). Sindsdien zijn er de nodige initiatieven genomen om dit programma uit te voeren. In deze brief stel ik u op de hoogte van de stand van zaken per project, om aan het slot de beschikbare financiën te belichten.

Bolwerken/ Kenaupark

De renovatie van de Bolwerken en het Kenaupark is afgerond. Op 4 september 2006 heb ik in een brief aangegeven welke vervolgstappen gezet gaan worden om de bereikte kwaliteit te behouden. Onderdeel daarvan vormen een periodiek overleg met de gebruikers en het opstellen van een beheerplan. Nu de raad bij de begrotingsbehandeling ingestemd heeft met een financiële impuls voor de binnenstad, kunnen de onderhoudsfrequenties voor Bolwerken en Kenaupark met ingang van 2007 verhoogd worden.

Drie bruggen

Naast Bolwerken en Kenaupark zijn er uit het GIOS-budget (Groen In en Om de Stad) drie bruggen gefinancierd, die tot doel hebben recreatieve verbindingen voor fietsers en voetgangers mogelijk te maken. Van deze drie bruggen is de Kloppersingelbrug vrijwel gereed. De Kinderhuissingelbrug zal binnenkort geplaatst worden. Het project Eindhovenbrug is vertraagd door bezwaren van omwonenden, maar zal naar verwachting volgend jaar afgerond kunnen worden.

Frederikspark

Het Frederikspark wordt gefaseerd opgeknapt aan de hand van een ontwerp dat gemaakt is na de afbraak van het zwembad. De eerste fase is afgerond, de tweede nagenoeg voorbereid. Ook voor dit rijksmonument zal een beheerplan opgesteld worden. Van belang zijn voorts de relatie met griffietuin, Dreef en Houtplein.

Haarlemmer Hout

Het plan is om in het voorjaar van 2007 een symposium over de renovatie van de Hout te organiseren met als doel:

- Het markeren van de start van (het voorbereiden van) de renovatie Haarlemmer Hout.
- Draagvlak werven onder bewoners van Haarlem voor aanpak van het park.
- Deskundige meningen vanuit diverse hoeken bij elkaar brengen.

Aan de hand van de uitkomsten van deze conferentie zal een plan van aanpak opgesteld worden, inclusief de benodigde financiën. Vooruitlopend op de renovatie worden er al banken en afvalbakken geplaatst vanuit het door de raad in 2006 voor achterstallig onderhoud beschikbaar gestelde budget. En uit de IP-post Herstelbeheer Haarlemmer Hout worden deze winter diverse paden opgeknapt.

Kleverlaanzone

Voor de Kleverlaanzone zijn nog geen initiatieven ontwikkeld, anders dan het in gang zetten van een onderzoek naar de toekomst van de stadskwekerij. Volgens het Integraal Waterplan leent dit gebied zich goed voor het toevoegen van water door het maken van een oost-west verbinding tussen de groene onderdelen van dit gebied (begraafplaatsen, stadskwekerij, de Delft).

Noordelijke groenzone

Voor deze zone is geen overkoepelende visie opgesteld. Wel wordt geprobeerd om bij specifieke projecten, zoals het Van der Aartsporthof, rekening te houden met de landschappelijke waarden van dit gebied.

Poelpolder

Het project Poelpolder is recent afgerond, waarbij het leeuwendeel van het budget beschikbaar kwam vanuit een provinciale subsidie voor Haarlemmermeer Groen. Er wordt nog een plek voor natuurlijk spelen aan het gebied toegevoegd en er zal een beheerplan opgesteld worden.

Reinaldapark

De projectopdracht voor het Reinaldapark is behandeld in de vergadering van de commissie Stadsbeheer van 14 april 2005. Nu er budget beschikbaar is vanuit het OPH (zie de met een asterisk gemerkte IP-posten in de tabel) is opdracht gegeven om een programma van eisen op te stellen. Het overleg met de buurt is inmiddels gestart. Gezocht wordt nog naar aanvullende financiering ter hoogte van drie miljoen euro.

IP		2006	2007	2008	2009	totaal
61.41*	herinrichting	140.000	140.000	560.000	560.000	1.400.000
63.11*	waterlopen	200.000	200.000	200.000	200.000	800.000
65.19*	leeflaag		150.000	150.000	200.000	500.000
totaal		340.000	490.000	910.000	960.000	2.700.000

Schoterbos/ Jan Gijzenvaart

Visievorming wacht op het leegkomen van het oude Haarlem stadion. Wel zijn vanuit het Integraal Waterplan natuurvriendelijke oevers aangelegd bij de Jan Gijzenvaart.

Schouwbroekerplas

De raad heeft het IP-budget voor de Schouwbroekerplas in 2003 geschrapt om geld vrij te maken voor motie 62/63. Sindsdien zijn er geen initiatieven meer genomen voor dit gebied.

Verenigde Polders

Uitvoering van het landschapsbeheerplan uit de jaren negentig en het voorlopig ontwerp uit 2001 heeft gewacht op het beschikbaar komen van budget. Bovendien speelde er een pachtkwesitie. Mogelijk kan een deel van het vrijgevallen budget uit het Omslagfonds Schalkwijk (300.000 euro) als gemeentelijke bijdrage ingezet worden. Daarnaast zal een beroep gedaan worden op het provinciale budget voor Haarlemmermeer Groen.

Westelijk Tuinbouwgebied

In 2002 heeft de raad het landschapsbeheerplan voor het Westelijk Tuinbouwgebied vastgesteld. De commissie Stadsbeheer behandelde op 2 oktober 2003 de daaruit volgende projectopdracht. In juni 2005 ontving de commissie een rapport van de Dienst Landelijk Gebied over de financieringsmogelijkheden, drie maanden later gevolgd door een nota over de mogelijke ontwikkelingsstrategieën voor dit gebied.

Nu besluitvorming plaatsvindt over het ontwerpbestemmingsplan Binnenduinrand is opdracht gegeven om een voorlopig ontwerp voor het WTG te maken. Hoewel de raad in twee instanties geld geschrapt heeft voor dit project (240.000 euro in 2003 voor 62/63 en bij de Kadernota 2005 nog eens 433.000 euro) is, mede door een bedrag uit het OPH (zie de asterisk), het volgende budget beschikbaar.

IP	2006	2007	2008	2009	totaal
61.45*		200.000	300.000	500.000	1.000.000
65.11.d	50.000	292.000		552.000	894.000
totaal	50.000	492.000	300.000	1.052.000	1.894.000

Met de provincie vindt overleg plaats over aanvullende financiering.

Financiën

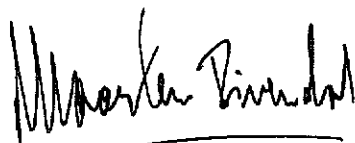
Na oplevering van Bolwerken, Kenaupark en Poelpolder staan er nog twee benoemde groenprojecten in het IP: het Reinaldapark en het Westelijk Tuinbouwgebied. Voor groenprojecten waar zeer grote bedragen mee gemoeid zijn zal ook in de toekomst afzonderlijk opgave voor het IP gedaan worden.

Voor de overige grootschalige groenprojecten kent het IP met ingang van 2008 een afzonderlijk budget. Dit budget kan ingezet worden voor de co-financiering van subsidies (Haarlemmermeer Groen, Investeringsbudget Landelijk Gebied, Rijnland).

IP	2008	2009	2010	2011
65.18	500.000	750.000	1.000.000	1.000.000

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Maarten Divendal

PROGRAMMA RENOVATIE GROOTSCHALIG GROEN

1. Inleiding

Dit programma is de opvolger van de in 2000 vastgestelde nota Prioritering projecten Parkenvisie. Er zijn verschillende redenen om de nota te actualiseren: een aantal projecten bevindt zich inmiddels in het stadium van het definitief ontwerp. In 2004 begint de voorbereiding van de tweede GIOS-ronde (Groen In en Om de Stad), waar dit programma als onderlegger voor gebruikt kan worden. En, zoals op 4 september 2003 al bleek in de discussie in de commissie Stadsbeheer over de nota Stand van zaken Parkenvisie, de tijd heeft in die kleine vier jaar niet stilgestaan.

Dat geldt met name voor de beoordeling van het financieel perspectief voor het beheer van de openbare ruimte. De laatste bezuinigingsronde op het groen, in 2000, kan opgeteld worden bij de in de loop der jaren ontstane kloof tussen het benodigde en het beschikbare budget. Zoals in de nota Normbudgetten te lezen valt, bedraagt het tekort op het budget dat nodig is om het groen op een verantwoorde, sobere manier te onderhouden, structureel twee miljoen euro op jaarbasis. Bij de behandeling van de nota Heroriëntatie Groen heeft de gemeenteraad besloten om de bezuinigingen niet te zoeken in het onderhoud van de parken en van de bomen. Dat betekent een forse taakstelling voor het groen in de wijken. Hoe deze te realiseren valt is het onderwerp van de nota Heroverweging Heroriëntatie Groen.

Ook de parken van Haarlem kennen een flinke onderhoudsachterstand, die opgebouwd is door jarenlang het onderhoudsniveau steeds verder terug te schroeven. Door te investeren in het renoveren van de parken wordt de onderhoudsachterstand weggewerkt en wordt er ingespeeld op functionele wijzigingen die ervoor zorgen dat het gebruik van een park voldoet aan de eisen van de huidige tijd – uiteraard met respect voor het oorspronkelijke ontwerp. Naast de parken behandelt dit programma ook de grootschalige recreatiegebieden aan de randen van de stad. Door middel van beperkte aanpassingen kan een aantal gebieden geschikt gemaakt worden om de steeds toenemende recreatieve druk van de stadsbewoners op te vangen. Daarnaast kunnen nieuwe oost-west verbindingen zorgen voor een betere verdeling van die druk over de verschillende gebieden.

Dit programma gaat eerst in op het vigerende beleidskader voor de grootschalige groengebieden. Vervolgens komt het financieel kader aan bod, waarna de criteria voor het aanpakken van de groengebieden tegen het licht worden gehouden. Het laatste hoofdstuk bevat een voorstel voor de prioriteitsvolgorde. In de bijlage staat een beschrijving van de verschillende parken en recreatiegebieden.

2. Beleidskader

Groenstructuurplan (1991)

Het Haarlemse groenstructuurplan geeft een reeks van knelpunten aan in de landschappelijke noordzuid-zones (de stadsranden en het Spaarne) en de oostwest-dwarsbanden (onder andere Bolwerken en Kenaupark, Haarlemmerhout, Schoterbos en Jan Gijzenvaart): versnippering, onvoldoende verbindingen, beperkte gebruiksmogelijkheden, verouderd bomenbestand enzovoort. Maar er zijn hoopvolle ontwikkelingen gaande: 'in de toekomst wordt Haarlem aan alle kanten omgeven door grote recreatiegebieden' (blz. 8). Voor de ontsluiting van de

stadsrandgebieden verdienen de routes tussen stad en buitengebied aandacht. Daardoor zal hun ecologische en recreatieve betekenis toenemen. Van de grote parkgebieden zal de gebruiksbetekenis en de ruimtelijke indeling verbeterd moeten worden. Maar: 'De bezuinigingen van de afgelopen jaren hebben enerzijds onderhoudsachterstanden doen ontstaan en anderzijds noodzakelijke vernieuwingen in het groen geblokkeerd' (blz. 12).

Parkenvisie (1998)

Landschapsarchitect Michael van Gessel analyseerde in de 'Parkenvisie van Haarlem' de stedenbouwkundige en landschappelijke context van de grote groengebieden binnen en buiten de stad. Voor het groen aan de randen introduceerde hij het begrip 'stadslandschappen'. Ook Van Gessel wees op de noodzaak om deze gebieden met de stad te verbinden door het creëren van oost-west verbindingen. Per groenlocatie beschreef en schetste hij mogelijkheden om de inrichting en het functioneren te verbeteren. Naar zijn oordeel kunnen de grote groengebieden in Haarlem voldoende kwaliteit krijgen, mits de gemeente ervoor kiest om in verbetering te investeren.

Twee jaar later, in 2000, behandelde het college van B & W de nota Procedure Parkenvisie. Bij die gelegenheid werd vastgesteld dat de analyse van Van Gessel vooral de functie van achtergrondstuk had. 'Benadrukt wordt dat dit stuk zich daarom niet leent voor inspraak en detailkritiek.'

Prioritering Projecten Parkenvisie (2000)

De prioriteringsnota werd vastgesteld om te bepalen welke van de Haarlemse groengebieden als eerste aan de beurt kwamen om opgeknapt te worden. Directe aanleiding was dat de gemeente in aanmerking kwam voor de zogenaamde GIOS-subsidie van het ministerie van LNV (Groen In en Om de Stad). Deze subsidie was bedoeld voor het herstel van verouderde parken en de aanleg van groen-recreatieve verbindingen. Daarnaast bestond de mogelijkheid om een beroep te doen op door de provincie toe te kennen subsidies voor het ontwikkelen van natuur en recreatie in de stadsrandgebieden, bij voorkeur via intergemeentelijke projecten. Voor co-financiering, oftewel het gemeentelijk aandeel dat nodig was om een subsidie te kunnen verkrijgen, is een beroep gedaan op het Projectenfonds.

Voor de GIOS-subsidie meldde Haarlem het cluster Bolwerken/ Kenaupark/ Eindhout aan, inclusief verbindingen tussen het binnenduingebied en de recreatiegebieden aan de oostkant van de stad. Eén van de gehanteerde argumenten was dat de Bolwerken al jaren dringend aan renovatie toe waren. Voor de tweede GIOS-periode koos de gemeente voor het project Schoterbos/ Jan Gijzenvaart. Bij de door de provincie te subsidiëren projecten viel de keuze van Haarlem op de zone Ringvaart-West en, in een volgende planperiode, het Westelijk Tuinbouwgebied.

Voor een achttal andere projecten ontbrak vooralsnog financiering, maar de nota beloofde een jaarlijkse voortgangsrapportage over de voortgang van deze projecten. Het betrof de projecten:

- Reinaldapark
- Haarlemmerhout
- Groenzone Kleverlaan
- Noordelijke groenzone

- Zuidelijke groenzone
- Recreatieve verbindingen
- Meer natuur in Haarlem

Heroriëntatie Groen (2002)

De heroriëntatienota stelt dat parken door bewoners, beheerders en bestuurders als belangrijke stedelijke voorzieningen worden beschouwd. Dat wordt in Haarlem ondersteund door een eigen geldstroom: GIOS-subsidies plus geld uit het Projectenfonds. 'Stuk voor stuk worden daarmee de Haarlemse parken aangepakt' (blz. 3). Als voorbeeld werd het cluster Bolwerken/ Kenaupark/ Eindhoven aangehaald, waarvan de toegankelijkheid, het groenbeeld, het functioneren en de natuurverbindingen verbeterd zouden worden. 'Na realisatie worden meer bezoekers en gebruikers verwacht, zodat wij een goed onderhoudsniveau van belang vinden' (idem). Daarom zou de bestaande onderhoudssom voor parken gehandhaafd blijven. Na de renovatie diende er per park een beheer- en onderhoudsplan te worden opgesteld.

Stand van zaken uitvoering Parkenvisie (2003)

De stand van zaken gaat in op de uitwerking van de in 2000 bepaalde prioriteiten: hoe ver staat het met de planvorming van de uitverkoren projecten, hoe is de mix van gemeentelijke en externe middelen uitgepakt en wat staat er de komende tijd nog te wachten. Conclusie is dat de planvorming voor het cluster Bolwerken/ Kenaupark/ Eindhoven zo ver voortgeschreden is, dat uitvoering voor eind 2004 haalbaar is. Ook voor Ringvaart-West is uitvoering binnen de met de subsidiegever overeengekomen termijn mogelijk. Voor het Westelijk Tuinbouwgebied is de planvorming recent gestart. Voor de tweede GIOS-ronde komen het Frederikspark, Schoterbos/ Jan Gijzenvaart en het Westelijk Tuinbouwgebied in aanmerking. Bij de bespreking van de stand van zaken in de commissie Stadsbeheer is vastgesteld dat er een geactualiseerd programma diende te verschijnen. Daaraan wordt met dit renovatieprogramma tegemoet gekomen.

3. Financieel kader

Budgetten tot en met 2004

In 1999 werd een globale berekening gemaakt van de kosten die gemoeid zouden zijn met het opknappen van de Haarlemse parken en groengebieden. Dat bedrag sloot op ruim dertig miljoen euro. Om tot een hanteerbare programmering te komen is in de prioriteringsnota een selectie gemaakt van vier projecten, die in aanmerking kwamen voor externe financiering via GIOS en provincie.

Het GIOS-geld bereikt de gemeente als onderdeel van het ISV-budget. Gemeente en rijk dragen allebei vijftig procent bij. Voor de eerste GIOS-periode is het cluster Bolwerken/ Kenaupark/ Eindhoven aangemeld, voor de tweede periode Schoterbos/ Jan Gijzenvaart. Om twee van de drie geplande voetbruggen om te kunnen zetten in fietsbruggen is een beroep gedaan op de provinciale GDU-subsidie.

Voor het project Schoterbos/ Jan Gijzenvaart stond in de prioriteringsnota een bedrag van 1.880.000 euro opgenomen. Rekening werd gehouden met een GIOS-

subsidie voor de periode 2005 – 2009 van 1.316.000 euro. Bij de zogenaamde 24 procent operatie is dit project naar de onbenoemde jaren verschoven, waarmee de reservering voorlopig vervallen is.

Het project Ringvaart-West is bedeed met een provinciale subsidie onder de paraplu van Haarlemmermeer Groen. Het bedrag gaat in zijn geheel naar het onderdeel Poelpolder. Een tweede provinciale subsidie, voor het Westelijk Tuinbouwgebied, is uit het zicht geraakt door het stopzetten van het project Kennemerzoom. De gemeentelijke co-financiering voor deze projecten werd geput uit het Projectenfonds, dat inmiddels omgezet is in het Investeringsplan. Bij de besluitvorming over motie 62 is de gemeentelijke bijdrage ingekort tot 242.000 euro.

Het totale financieringsoverzicht van de genoemde projecten per ultimo oktober 2003 (ontleend aan de Stand van zaken uitvoering Parkenvisie, gecorrigeerd voor motie 62, bedragen gebaseerd op Investeringsplan):

	investeringsplan	extern	totaal
Bolwerken/ Kenaupark/ Eindhoven	€ 1.198.000	€ 1.151.000	€ 2.349.000
Ringvaart-West + fietsbrug	€ 413.000	€ 1.327.000	€ 1.740.000
Westelijk Tuinbouwgebied	€ 242.000		€ 242.000
totaal	€ 1.853.000	€ 2.478.000	€ 4.331.000

Overige projecten

De Haarlemmer Hout is bedacht met een krediet voor herstelbeheer, waardoor er tien jaar lang jaarlijks 54.000 euro beschikbaar is. Dit geld wordt met name besteed aan het tegengaan van de verzuring van de bodem.

Het Investeringsplan bevat een bedrag van 1.735.000 euro voor het aanpakken van de Schouwbroekerplas. Hiervan zou een bodemsanering uitgevoerd worden, waarna een eenvoudige recreatieve inrichting aangelegd kon worden. Bij het selecteren van ontwikkelprojecten voor motie 62 is besloten om het project in zijn geheel te schrappen.

Tot slot het Frederikspark. Door de nieuwbouwplannen voor het Provinciehuis zijn de renovatieplannen voor dit park in een stroomversnelling gekomen. Vooralsnog ontbreekt er budget, maar in het krediet voor de herinrichting van openbaar groen is in 2003 een bedrag van 23.803 euro opgenomen om aan de eerste, beperkte wensen tegemoet te kunnen komen.

Budgetten vanaf 2004

Zoals uit het voorgaande blijkt zal tot en met 2004 maar een beperkt deel van de Haarlemse parken en recreatiegebieden aangepakt kunnen worden. Hoeveel geld is er voor de periode daarna beschikbaar?

- Investeringsplan. Het nog niet benoemde deel van het investeringsplan voor de parken bedraagt 1.085.000 euro. Dit kan dus ingezet worden voor co-financiering.
- GIOS-2. In 2004 start de voorbereiding van de tweede GIOS-ronde (2005 – 2010). In de prioriteringsnota is ervan uitgegaan dat Haarlem dan 1.316.000

euro beschikbaar krijgt. Dat bedrag zou in zijn geheel naar het project Schoterbos/ Jan Gijzenvaart gaan. Een herziene prioritering moet uitwijzen of de gemeente hier nog steeds achter staat. Bovendien kan er met het restant van het Projectenfonds geen 50 procent co-financiering voor een dergelijk bedrag gegeven worden.

- Met de provincie vindt overleg plaats over het verkrijgen van subsidie voor het Westelijk Tuinbouwgebied.
- Motie 62. Aan de raad is voorgesteld om in het kader van motie 62 voor het wegwerken van de onderhoudsachterstanden in het Frederikspark voor 2004 225.000 euro beschikbaar te stellen.
- In tegenstelling tot de verhardingen en de beschoeiingen kent het openbaar groen geen stelpost voor groot onderhoud. Als er extra geld voor het regulier onderhoud beschikbaar komt, dan kan daar een stelpost groot onderhoud mee gecreëerd worden om zo een meer programmatische aanpak van het groen mogelijk te maken.
- Met behulp van de directie Noordwest van het ministerie van LNV wordt onderzocht welke financieringsbronnen de komende jaren nog verder aangesproken kunnen worden. Ook kan gedacht worden aan andere, tot nu toe in Haarlem niet gebruikelijke, financieringsconstructies zoals grondexploitaties, groenfondsen, PPS of sponsoring.

Kosten

Een raming van de bedragen die gemoeid zijn met het renoveren van de grootschalige groengebieden, waarbij als vuistregel aangehouden kan worden dat de verdeling tussen achterstallig onderhoud en functionele aanpassingen twee derde – een derde is.

Schoterbos/ Jan Gijzenvaart	€ 3.400.000
Frederikspark	€ 1.900.000
Reinaldapark	€ 3.300.000
Westelijk Tuinbouwgebied	€ 1.450.000
Kleverlaanzone	€ 1.750.000
Haarlemmer Hout	€ 2.400.000
Ringvaart-West (overig)	€ 2.150.000
Schouwbroekerplas	€ 2.300.000
Spaarneoever bij Schalkwijk	€ 3.550.000
Noordelijke Groenzone	€ 790.000
Recreatieve verbindingen	€ 2.700.000
Totaal	€ 25.690.000

De conclusie moet luiden dat maar een beperkt deel van het grootschalig groen de komende jaren aangepakt zal kunnen worden. Als er geld beschikbaar komt zal de prioriteit gelegd worden bij het inhalen van de grootste onderhoudsachterstanden.

4. Criteria

GIOS

De eerste fase van het stimuleringsprogramma Groen In en Om de Stad loopt van 2000 tot 2005, de tweede van 2005 tot 2010. Om in aanmerking te komen voor een GIOS-subsidie moeten grootschalige groenprojecten voldoen aan de volgende criteria:

- Het realiseren van groen-recreatieve verbindingen tussen het groen in en om de stad.
- Het verbeteren van de toegankelijkheid, de gebruiksmogelijkheden en de beeldkwaliteit.
- Het handhaven of vergroten van de natuurwaarde.
- De gemeente moet vijftig procent meefinancieren,
- Binnen vijf jaar afronden van planvorming en realisatie.

Provincie en SGP

In het structuurschema Groene Ruimte heeft het rijk Strategisch Groen Projecten (SGP) aangegeven. Voor de uitvoering van landschapsplannen in stadsrandgebieden kan via de provincie vijftig tot tachtig procent medesubsidiëring worden aangevraagd. Centraal staat het ontwikkelen en herstellen van de landschappelijke kwaliteit, met name:

- Ontwikkeling van natuurwaarden en waterkwaliteit.
- Ontwikkeling van recreatie en/ of recreatief medegebruik.
- Bovendien gaat de voorkeur uit naar 'intergemeentelijke' plannen.

De Ringvaart-West is, als onderdeel van Haarlemmermeer Groen, voorbeeld van zo'n project.

Prioritering Parkenvisie

In de nota prioritering Parkenvisie wordt de prioriteit gelegd bij projecten die:

- Monodisciplinair en op korte termijn uitvoerbaar zijn.
- Geen planologische wijzigingen nodig hebben.
- Aansluiten bij dan wel inspelen op andere grote projecten.
- Politiek en technisch haalbaar zijn.
- Verouderd groen in groenarme stadsdelen verbeteren
- Bestaande natuurwaarden handhaven of verbeteren.
- Niet kunnen worden gerealiseerd zonder financiële steun van buiten af.

Integrale plannen

Verbetering van de grootschalige groengebieden is een doel op zich, maar er kan een grote meerwaarde bereikt worden door mede uitvoering te geven aan gemeentebrede stedelijke plannen. Te denken valt het Ruimtelijk Structuurplan, het Integraal Waterplan, het Haarlems Verkeer- en Vervoerplan en de Recreatienota. Criteria voor de prioritering van het groen die aan deze plannen ontleend kunnen worden zijn respectievelijk:

- De bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke en de sociale structuur.

- De bijdrage aan het verbeteren van de waterkwaliteit, het vergroten van de hoeveelheid oppervlaktewater, het vergroten van de bufferfunctie in tijden van wateroverlast.
- Verbeteren of uitbreiden van het fietsnetwerk.
- Vergroten van het recreatief medegebruik van het landschap of de parken.

Criteria 2005 – 2010

Gezien de ervaringen met de eerste prioriteringsnota, de voortgang van de uitvoering in de afgelopen periode en de politiek-bestuurlijke aandacht voor onderhoudsachterstanden, zijn de belangrijkste criteria voor de afweging tussen de groenprojecten:

1. De mate van achterstallig onderhoud, rekening houdend met de gebruiksmogelijkheden en de beeldkwaliteit.
2. De mate van bruikbaarheid van het groen voor primaire parkfuncties als wandelen, ontmoeten, natuurbeleving, spelen en verpozen.
3. De hoeveelheid beschikbaar groen per inwoner in nabijgelegen (groenarme) wijken.

Secundair is een aantal meer instrumentele criteria:

4. De mogelijkheid om in te spelen op projecten die uit andere financieringsbronnen gedekt worden, zodat met een beperkt budget een groot effect bereikt kan worden.
5. De haalbaarheid van het aanvragen van subsidie voor een specifiek project.
6. Al gemaakte afspraken en toegekende budgetten.

5. De prioriteiten

Op grond van de criteria uit de voorgaande paragraaf is een volgorde ontwikkeld voor de aanpak van de Haarlemse groengebieden in de periode 2005 – 2010.

1. Frederikspark
2. Reinaldapark
3. Westelijk Tuinbouwgebied
4. Schoterbos/ Jan Gijzenvaart
5. Kleverlaanzone

Dan blijft er nog een aantal gebieden over waarvoor geen prioriteitsvolgorde aan is gebracht, omdat niet verwacht wordt dat daar de komende jaren geld voor beschikbaar komt:

- Haarlemmer Hout
- Ringvaart-West minus de Poelpolder
- Schouwbroekerplas
- Spaarneoever bij Schalkwijk
- Noordelijke Groenzone met de Verdolven Landen
- Recreatieve verbindingen

Het op dit moment beschikbare budget voor de komende jaren, te weten 1.085.000 euro in het investeringsplan, kan als co-financiering ingebracht worden bij de tweede GIOS-ronde.

BIJLAGE – DE PROJECTEN

Per gebied wordt een karakteristiek gegeven, gevolgd door een beschrijving van wat er aan de hand is plus de mogelijke oplossing.

Schoterbos/ Jan Gijzenvaart

Het stadspark Schoterbos ligt centraal in het compacte en groenarme Haarlem Noord en is onderdeel van de oost-west gerichte groen-recreatieve verbinding langs de Jan Gijzenvaart. Het Schoterbos ligt ingesloten tussen het Noordersportpark, de Westelijke Randweg, de Jan Gijzenvaart en dichte beplantingen met woningen in het zuiden.

Ondanks de aanwezigheid van een mooie vijverpartij en groene open gebruiksruidten in een deels zeer fraaie setting van boompartijen en groenranden, kent het park ook knelpunten wat betreft gebruik, technische kwaliteit en beeld, waardoor het geheel niet optimaal als stadspark functioneert. Oorzaken hiervan zijn:

- De zeer grote onderhoudsachterstand wat betreft groen, verharding en meubilair.
- De verspreide ligging van vele parkgebonden en niet-parkgebonden functies.
- De slechte toegankelijkheid en bereikbaarheid vanuit de omliggende woongebieden.

Het wegnemen van deze knelpunten en het in ere herstellen van het stadspark door ontwikkeling van het knooppunt Rijksstraatweg/ Jan Gijzenzone, met uitplaatsing of verplaatsing van diverse stedelijke functies, in combinatie met het wegwerken van achterstallig onderhoud en een 'update' van het park naar de huidige behoeften van de samenleving.

Westelijk Tuinbouwgebied

Tussen de beboste binnenduinrand en de bebouwde stad ligt het landelijke, van oorsprong open westelijk tuinbouwgebied. Door verdergaande verstedelijking en versnipperd grondgebruik gaan de samenhang, de openheid en eenheid van dit tuinbouwgebied steeds verder verloren.

Het inmiddels vastgestelde beheerplan geeft aan hoe de waarde van het gebied hersteld kan worden:

- Het open karakter, gebaseerd op een groen-blauw netwerk, handhaven en versterken.
- Verbindingen voor fietser en voetganger, vaarten en ecologie in het gebied handhaven, verbeteren en waar nodig aanvullen.
- De waterbergende functie van de vaarten met daarlangs natte natuur handhaven en verder ontwikkelen.
- Het kleinschalige, noordelijke deelgebied met volkstuinten en andere stadsparkactiviteiten binnen het groen-blauwe kader ontwikkelen tot een stadsnatuurpark.

Het beheerplan kan gefaseerd worden uitgevoerd. Het stadsnatuurpark krijgt als uitloopegebied bij een groenarm stadsdeel een hoge prioriteit, omdat hier met relatief

weinig middelen een grote maatschappelijk vraag kan worden ingelost. Het op te stellen bestemmingsplan voor het gebied (2003/ 2004) en de afstemming op het Integrale Waterplan en het Nationale Natuurbeleidsplan kunnen het gebied behoeden voor verdergaande versnippering en verloedering.

Ringvaart-West

Het project Ringvaart-West maakt onderdeel uit het groengebied ten westen van de Ringvaart dat loopt tot aan Lisse. Het Haarlemse deel bestaat uit vijf groengebieden: Zuiderpolder noord en zuid, Poelpolder, Meerwijkplas, Molenplaspark en Verenigde Polders. Deze groengebieden zijn de restanten van een veenweidelandschap dat gedeeltelijk is heringericht met recreatieve voorzieningen.

Een nieuw opgezet masterplan met diverse deelplannen draagt bij aan de volgende verbeteringen:

- Behouden en versterken van het open karakter, deels door agrarisch beheer.
- Versterken van de toegankelijkheid, waarbij gestreefd wordt naar fijnmazige routes verbonden met de stad en aangesloten op een regionaal recreatief netwerk.
- Behouden en versterken van de relatie met de ringvaart.
- Verhoging van de recreatieve (attractie)waarde.
- Waterberging in combinatie met een natte ecologische ontwikkeling.

Ontwikkeling van de Ringvaart-west moet in samenhang gebeuren met andere plannen zoals het uitvoeringsplan Schalkwijk 2000+ , de stadionontwikkeling in de Zuiderpolder en de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In 2003 en 2004 wordt het voorlopig ontwerp voor de Poelpolder uitgewerkt in een definitief ontwerp.

Frederikspark

Het geheel van de Kleine Hout, Hertenkamp, Vlooienveld, Provinciehuis met tuin en het Frederikspark vormen samen het stadspark van Haarlem-Centrum/ Zuidwest. Het onderdeel Frederikspark vraagt op dit moment speciale aandacht. Dit oudste villapark van Nederland is in 2000 aangewezen tot Rijksmonument. De provincie heeft momenteel nieuwbouwplannen die van invloed zijn op beeld en gebruik van dit park.

Een eerder herstelplan uit 1995 is niet volledig uitgevoerd en wordt nu bijgesteld. Herstel van het park en het verbeteren van de relatie met de griffietuin kan in fasen worden uitgevoerd:

- Fase 1. Het wegwerken van achterstallig onderhoud en herstel of aanvulling van verhardingen, meubilair, verlichting en beplantingen.
- Fase 2. Na realisatie van de nieuwbouw van de provincie een fysieke en visuele verbinding maken tussen het Frederikspark, de griffietuin en de Dreef.
- Fase 3. Het versterken van de relatie tussen het Frederikspark en de Kleine Hout en aanpassing van omringende wegen.

Schouwbroekerplas

De Schouwbroekerplas maakt onderdeel uit van de hoofdgroenstructuur van Haarlem en verbindt de Europavaart-groenzone, het Engelandpark en de Spaarneroute met elkaar. De Schouwbroekerplas is een oude zandwinput die in het verleden gebruikt is voor opslag van verontreinigd slib. Totdat de milieuvervuiling is weggehaald of afgedekt, zijn de plas en de directe omgeving afgesloten en dus ontoegankelijk voor het publiek.

Door de vervuiling te saneren, de plas en haar oever in te richten voor extensief recreatief gebruik, al dan niet aangevuld met een beperkte woonfunctie, wordt de schakel tussen het stadslandschap en het Europavaartpark hersteld en krijgt Schalkwijk er een belangrijk uitloopgebied bij.

Reinaldapark en Zomervaart

Het Reinaldapark is het stadspark van Haarlem-Oost dat met de Zomervaart de groene ader van de Zomerzone vormt. Het park is aangelegd op een voormalige vuilstort en bestaat uit verschillende parkonderdelen die onderling weinig samenhang vertonen. Dat het Reinaldapark niet goed functioneert heeft een aantal oorzaken:

- De decentrale ligging van het park.
- Het park is na de aanlegfase nooit verder ontwikkeld.
- Achterstallig onderhoud aan de drainage en de beplantingen.
- Het verdwijnen van de leeflaag op de vuilstort.
- De slechte bereikbaarheid door drukke verkeersaders (Bernhardlaan en Schipholweg).
- Weinig uitnodigende ingangspartijen.
- De hoogopgaande, dichtgegroeide en sociale onveilige heesterbeplantingen.
- Een deel van de functies van het park voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd.

Mede hierdoor hangt er een voortdurende stroom ruimteclaims van niet-parkgebonden functies (bijvoorbeeld een moskee en sportvelden) boven het park. Herstructurering en aanpassing van het park, deels in relatie met de Zomerzone, kan hierin voor een groot deel verbetering brengen. Dit moet gepaard gaan met een strenge afweging van de functies die wel en niet in het park gesitueerd kunnen worden. Daarnaast moet op een aantal plaatsen de versleten afdeklaag van de vuilnisbelt vernieuwd en aangevuld worden, hetgeen grote gevolgen heeft voor de bestaande beplantingen. Voor de beplantingen in het park geldt dat ze ontwikkeld moeten worden naar meer duurzame en deels opener beplantingen, passend bij een park en inspelend op de ecologische potenties.

Kleverlaanzone

De Kleverlaanzone is een groengebied met verschillende groenfuncties, zoals een begraafplaats, kwekerij, speeltuin, schoolwerktuinen, sportveld en een landelijk gebiedje met een molen. De zone vormt hiermee een optelsom van verschillende functies, die nauwelijks op elkaar reageren. Hierdoor is er geen sprake van een geheel dat de kwaliteit van elk onderdeel overstijgt.

Om deze zone meer betekenis voor de bewoners en de stad te geven, moet zij beter worden ingebed in de stad. Dit kan door:

- De verschillende onderdelen beter toegankelijk te maken vanuit de omringende wijken.
- Een oost-west route te realiseren tussen de verschillende groenonderdelen.
- Meer openheid te realiseren ter plaatse van de Heussensstraat en de van Dortstraat.
- [De educatieve functie van de stadskwekerij te versterken tot de stadstuin van Haarlem, met hortus, kassen en recreatieve voorzieningen.]
- Het realiseren van een doorgaande natte oost-west verbinding in relatie met het Integraal Waterplan.

Spaarneoever bij Schalkwijk

Tussen het Spaarne en Schalkwijk ligt een restant landschap dat van zuid (open polders) naar noord (woningbouw en sportcomplexen) steeds meer onder de stedelijke invloedssfeer komt.

Met name het noordelijke deel van dit stadslandschap, naast de Europawijk, dreigt dicht te slibben met stadsrandactiviteiten en uitplaatsing van stedelijke functies. Daardoor gaan zowel de herkenbaarheid en helderheid van het gebied verloren, als de mogelijkheden voor recreatief medegebruik.

Door het herstel van de oorspronkelijke oost-west kavelstructuur en het plaatselijke herstel van de openheid van het gebied kunnen:

- De landelijke sfeer en herkenbaarheid van dit stadslandschap versterkt worden.
- Allerlei passieve en actieve recreatieve functies helder worden ingepast.

Noordelijke Groenzone met Verdolven Landen

De groenbuffer tussen Haarlem en Velsen wordt gevormd door een verzameling van groenstedelijke voorzieningen als sportvelden, begraafplaatsen en volkstuinten, ingebed in een kamerstructuur van hoogopgaande dichte groenranden. Aan de noordzijde ligt een dijk met bijbehorende open graslandstrook die een hoge ruimtelijke en ecologische waarde heeft.

Op zich functioneren de losse onderdelen goed, maar ook hier kan er sprake zijn van een grote meerwaarde als deze functies niet op zichzelf zouden staan, maar meer met elkaar en de omgeving in verband worden gebracht:

- Het realiseren van noord-zuid gerichte recreatieve verbindingen tussen de verschillende functies.
- Het beter zichtbaar maken van de verschillende functies, door de groenranden aan te passen tot een boomlaag met een lage heesterlaag.
- Het realiseren van een natte oost-west verbinding, in relatie met het Integraal Waterplan, ter plaatse van de open graslandstrook.

Recreatieve verbindingen

Het landschap rond Haarlem bestaat in het westen uit duinen, binnenduinrand, strandwallen en strandvlakten en in het oosten uit het veenweidegebied. Deze recreatief zeer aantrekkelijke gebieden zijn, net als de stad en historisch gegroeide verbindingen, noord-zuid gericht.

Aandacht moet er geschonken worden aan nieuwe of te verbeteren oost-west gerichte groenrecreatieve verbindingen. Zij maken het buitengebied vanuit de stad beter en veiliger toegankelijk voor langzaam verkeer en verbinden het buitengebied met het binnenstedelijk groen. Zo vormen de routes een onderdeel van het Haarlemse fietsnetwerk en verruimen ze de recreatieve mogelijkheden zoals vermeld in de Recreatienota. Door koppeling van de routes aan de oost-west gerichte groene dwarsverbanden of bestaande en nieuwe waterlopen ontstaat er ook een grote meerwaarde voor natuurbeleving en ecologie en het Integraal Waterplan.

Haarlemmer Hout

De Haarlemmer Hout bestaat feitelijk uit drie delen die elk een eigen karakter hebben: Eindhout (een natuureservaat), de Grote Hout (een stadsbos) en de Kleine Hout (met een dicht bosgedeelte, de hertenkamp en het vlooienveld). De delen zijn van elkaar en van de stad gescheiden door drukke doorgaande wegen. De nabijheid van het Spaarne is niet voelbaar en het Frederikspark ligt afzijdig door het provinciehuis met de villa's en de Dreef. Deels bieden deze delen dezelfde gebruiksmogelijkheden. Het specifieke en eigene van elk deelgebied verwatert hiermee, net als de heldere structuur van het geheel. Ook de groenrecreatieve route door de hout, die Schalkwijk met de duinen verbindt, ontbreekt nog voor een deel. Alles bij elkaar is er daarom te weinig sprake van integratie en meerwaarde.

Daarnaast is er in alle delen achterstallig onderhoud, waardoor het gebruik en het beeld van de afzonderlijke gebieden niet optimaal is.

- Eindhout, een natuureservaat, is op armoedige wijze door hekken beschermd tegen mensen en honden. Qua natuurbeheer en hakhoutbeheer zijn een aantal jaren geleden de eerste maatregelen genomen. Een vervolg is noodzakelijk voor verder herstel van de groenkwaliteit en natuurwaarde, maar ook voor verbetering van het beeld van het gebied en het maken van een begaanbaar pad voor bijvoorbeeld excursies.
- De Grote Hout, een fraai stadsbos met prachtige verborgen kleinoden, probeert aan de noordzijde een park te zijn. De verdere inrichting oogt armoedig en versleten. Het verloop van de paden is vervaagd en sluit slecht aan bij de omgeving. De wilde flora en de kruidlaag langs de randen bestaat voornamelijk uit brandnetels, is daardoor zeer eenvormig, saai en geeft weinig ecologische meerwaarde.
- De Kleine Hout heeft de potentie om samen met het Frederikspark en de griffietuin één geheel te vormen en te functioneren als een stadspark. Meer openheid en zichtrelaties tussen de verschillende onderdelen worden dan van groot belang. Net als het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden of de recreatieve voorzieningen van alle dag (wandelen, zitten, spelen, ballen en dergelijke). Door de hoeveelheid evenementen, deels met landelijke

aantrekkingskracht, die plaatsvinden op het gazon van het vlooienveld krijgt dit terrein niet de tijd om zich te herstellen van dit gebruik. Daardoor zijn er een groot deel van het jaar kale velden te zien, waardoor ook dit deel armoedig oogt.

Burgemeester
W.H. de Gelder

Aan het college van burgemeester en wethouders
en raadsleden van de gemeente Haarlem

Onderwerp:
uitnodiging

Ons kenmerk
BB/best.secr.

Datum
15-12-2006

Geachte heer/mevrouw ,

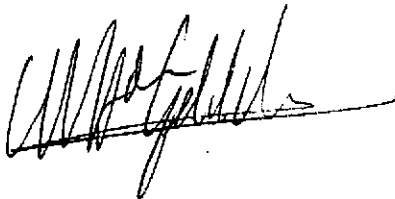
Op donderdag 21 december a.s. vindt er om 13.00 uur een rondleiding plaats in het Landhuis Elswout, dat – zoals wellicht bekend – door Cobraspen wordt 'afgebouwd'. In de bijlage treft u hierover een informatief krantenartikel aan, gedateerd 9 februari 2006. Inmiddels is er weer de nodige voortgang geboekt, dus het is de moeite waard om de huidige stand van zaken eens te komen bekijken.

Graag nodig ik u uit, mede namens Cobraspen Beheer B.V., voor deze rondleiding. Ook de afdeling Pro-actie en Preventie van de brandweer alsmede het college en de gemeenteraad van Bloemendaal zijn hiervoor uitgenodigd.

Er wordt om 13.00 uur verzameld voor het Landhuis op Landgoed Elswout. Aansluitend op de rondleiding zal een hapje en een drankje geserveerd worden.

Wilt u via de mail aangeven of u van deze uitnodiging gebruik maakt? U kunt zich aanmelden via: mvisser@cobraspen.nl

Met vriendelijke groet,

W. de Gelder
burgemeester gemeente Bloemendaal.

